

יו א מיי פ"ה מהל' ממרים הל' יד סגג לאוין ריש טושיע י"ד סי' רמח ספיק ח: יח ב מיי שם הלכה די יוכיז אלפס עוד ביבמות פרק ז דף ה: והכי גרס חזן ממסות ומדיח שהרי אמרה תורה וכו' וכן איתא בשאלמות בלג ס"ס קלד חזן ממסות ומדיח שהרי וכו':

י"ב ג מיי שם הלכה ה סגג שם טושיע שם ספיק א צב"ג:

כ ד מיי שם הלכה א טושיע שם ספיק ה: כ"ה ה מיי שם הלכה ה טושיע שם סגג:

כ"ו ר מיי שם הלכה א (טושיע שם ספיק א):

כ"ז ז מיי פ"ט מהלכות גיטה ז הלכה ז סגג גפון קלד:

כ"ח ח מיי שם הלכה ה סגג שם: כ"ט ט מיי שם הל' ז: כ"ו י מיי שם הלכה ג: כ"א כ ל מיי שם הל' ד: כ"ב מ ג מיי שם הל' ו: כ"ג ס מיי שם הל' ג: כ"ד ע מיי שם הלכה ו:

תורה אור השלם

- לא תאבה לו ולא תשמע אליו ולא תחוס עינה עליו ולא תחמול ולא תכסה עליו:
- דיבריו י"ט בי איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמו מות יומת אביו ואביו וקלל רעהו י"ט:
- ומקלל אביו ואביו מות יומת: שמות כז יז:
- כי ימצא איש גנב נפש מאהו ומבני ישראל ויהרגוהו ויבקר וימת והגנב ההוא ובערף קרע מקרקר: דברים כד ז:
- וגנב איש ומקרו ונמקצא בקרו מות יומת: שמות כא טז:

שיכול הואי' וחייב במכה בו'.
הוי מצי למימר הואיל וכמי' בעמך כדלמר לעיל במקום שבעמך:
ומה מכה אביו בו'.
ואם תלמר מה למכה שכן צחק תלמר במקלל דבסקילה וי"ל דהיא גופה ילפינן השמא דמכה אביו במקל וחומו ממקלל ומיהו קשה לצסוף דיליף דמקלל לאחר מיתה חייב נילף ליה שלא נעשה זו שלא בעמך כבעמך ממקלל דחייב ביה לאחר מיתה ומכה פטור דבעינן נפש כדדרישין לעיל (דף פד:)
עד דעבדי חבורה: **איש איש מה תלמוד**
צומר איש איש.
פירשתי שלהי פ' ד' מיתות (לעיל דף סו. ד"ה לרבות):

וישררו בישראל.
לאו לגמרי כישראל דשור של ישראל שגגה לשור של כומי פטור משום דקסין ליה כדלמר בריש פ' ד' וה' (צ"ק דף לו:)
ומיהו לגבי הכי הוי כישראל דשור של כומי שגגה לשור של ישראל תם משלם חיי נזק ומועד נזק שלם ושור של עובד כוכבים שגגה לשור של ישראל צין תם צין מועד משלם נזק שלם: **עד** שיכניסנו לרשותו.
משום דכמי' ונמלא זידו ואע"ג דצפיק דבבא מליעא (דף י:)
גבי גט וגניבה מנרכינן תרי קראי לרצויי דיזו לאז דווקא דהוא הדין גגו חזירו קרפיו דלמא כלן נמי יש שום רצויו ואפשר דאם הגניבה אפילו צרשט בעלים חייב כדאשכחן גבי גניבה בצרק מרובה (צ"ק דף עט: ושם)
דתני היה מושכו ויואל כו' אי נמי הכא דפטור ר' שמעון מכרו לקרוזים דבעינן שוילאנו מרשות אחיו כ"ש דצרשט בעלים לא מהני כלל:
מונמלא

ליה מאיש איש "דברה תורה כלשון בני אדם וליתני חומר במכה במקלל שהמכה עשה בו שלא בעמך כבעמך משא"כ במקלל קסבר מ' מקשינן הכאה לקללה לימא הני תנאי בהני דתני דהא כותי אתה מצווה על הכאתו ואי אתה מצווה על קללתו ותניא אידך אי אתה מצווה לא על קללתו ולא על הכאתו סברוה דכולי עלמא כותים גירי אמת הן מאי לאו בהא קמפלגי דמר סבר מקשינן הכאה לקללה ומר סבר מ' לא מקשינן הכאה לקללה לא הן ומר סבר כ' כותים גירי אריות הן אי הכי היינו דקתני עלה ושורו כישראל אלא שמע מינה בהיקישא פליגי ש"מ: **בתני'** והגונב נפש מישראל אינו חייב עד שיכניסנו לרשותו רבי יהודה אומר עד שיכניסנו לרשותו וישתמש בו שנאמר והתעמר בו ומכרו הגונב את בנו רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה מחייב וחכמים פוטריין גנב מי שחציו עבד וחציו בן חורין ר' יהודה מחייב וחכמים פוטריין: **גמ'** ותנא קמא לא בעי עימור א"ר אחא בריה דרבא עימור פחות משה פרוטה איכא בינייהו בעי ר' ירמיה גנבו ומכרו ישן מהו זמכר אשה לעוברת מהו יש דרך עימור בכך או אין דרך עימור בכך ותיפוק ליה דליכא עימור כלל לא צריכא ישן דוגא עליה אשה דאוקמא באפי זיקא דרך עימור בכך או ז' אין דרך עימור בכך מאי תיקו ת"ר כי ימצא איש גונב נפש מאהו אין לי אלא איש שגנב אשה מניין ת"ל והגונב איש אין לי אלא איש שגנב בין אשה ובין איש ואשה שגנבה איש אשה שגנבה איש מניין ת"ל ומת הגנב ההוא מכל מקום תניא אידך כי ימצא איש גונב נפש מאהו אחד הגונב את האיש ואחד הגונב את האשה ויהא גר ואחד עבד משוחרר וקטן חייב וגנבו ולא מכרו ומכרו ועדיין ישנו ברשותו פטור מכרו לאביו או לאהו או לאחד מן הקרובים חייב והגונב את העבדים פטור תני

דאוקמא בלפי זיקא.
וכל כמה שהיא עצה מועיל יותר להגין בפני הכוח:
אין לי אלא איש.
כשהגנב איש:
אין לי אלא איש.
איש דכתיב נפש הלכך אין לי אלא איש שגנב צין איש צין אשה דליכא דגנב הוא איש כתיב גונב נפש ואשה שגנבה איש דכתיב גונב איש וגונב אפילו אשה גונבת משמע:
הגנב מ"מ.
וההוא דרשינן ליה בצפריי [תלפ' דז] למעוטי גונב עבדי ט':
ועדיין ישנו צרשטו.
צרשט הגנב עצמו שעדיין לא הכניסו גנב צרשטו:
פטור.
שהרי לא גנבו:
לאביו.
אביו של גנב:

מידי דהוה לאחר מיתה.
דילפינן לקמן מקלל לאחר מיתה חייב.
וא"ת והתן מכה לאחר מיתה פטור והכא מיחייב ליה אהכאה דקתני הכהו וקללו היינו טעמא דפטור מכה לאחר מיתה משום דבעינן חבורה ולאחר מיתה ליתא חבורה דליכא נפש דנפקא ליה לעיל [פד:]
ונפש ויואל ליהרג איכא חבורה דמי הוא אלא דסופו למות:
בתני' שהמקלל לאחר מיתה חייב.
כדיליף בגמרא:
והמכה לאחר מיתה פטור.
דחבורה ליתא:
גמ' אביו ואמו קלל.
קרא יתירה הוא דהא כמי' רישיה דקרא אשר יקלל את אביו ואת אמו:
מכה שעשה שלא בעמך כבעמך.
דגבי הכאה לא כמי' בעמך למעוטי שאינו עושה מעשה עמך.
והאי תנא סבר לא מקשינן הכאה לקללה מפני המקרא המפסיק בינתיים:
לא חייב זו לאחר מיתה.
דהא חבורה כמי':
לרבות צם טומטום ואנדרוניהם:
אין לי אלא אביו ואמו.
שניהם יחד:
אביו קילל ואמו קילל.
צראש המקרא עד שיפרט לך הכסוב יהודי.
וכמו שפרט בחורש צשור וצחמור' מדפרט לך ש"מ דלי לא הוי יחדו הוא משמע שור לצדו וחמור לצדו והא אביו ואמו דרישא דרשינן נמי או אביו או אמו וסיפא לתמוי לאחר מיתה:
מוקלל אביו.
דואלה המשפטים ט:
ואידך.
דמפיק לאחר מיתה מאביו ואמו קילל:
ולמני נמי וכו'.

אמתמיתין קאי דקתני זה חומר במקלל ומכה:
לימא הני תנאי.
תנא דמתמיתין דלא תנא חומר במכה שעשה זו שלא בעמך כבעמך ותנא דבריייתא דלעיל דתנא ומה מכה שעשה זו:
גירי אמס סן.
מתחילתן גרים גמורים היו ועכשיו הרשיעו וישראל שאינו עושה מעשה עמך הוא וכו' היכי דעל קללתו פטור על הכאתו נמי פטור:
גירי אריות סן.
והרי גט כעובדי כוכבים גמורים:
אי הכי.
דטעמא דפטור משום דגירי אריות הן:
היינו דסגא עלה.
בזמן מתני' דקתני אינו מצווה לא על הכאתו ולא על קללתו קמי' ושורו כישראל שור שלנו שגגה את שורו ושורו שגגה שלנו תם משלם חיי נזק ומועד משלם נזק שלם ואילו דעובד כוכבים (תני') שור של ישראל שגגה שור של עובד כוכבים פטור ושל עובד כוכבים שגגה שור של ישראל צין תם צין מועד משלם נזק שלם:
בתני' שיכניסנו לרשותו.
דכתיב (שמות כב) ונמלא זידו ותני' צמכילתא ט' ונמלא אין מליאה בכל מקום אלא בעדים זידו אין זידו אלא צרשטו וכן הוא אומר (במדבר כא) ויקח את כל ארצו מידו:
גמ' **עמור**.
שמוס:
גנבו ומכרו כשחא ישן מהו.
לקמן מפרש לה הצעיא:
מכר אשה לעוברה.
גנב אשה מעוברת ומכרה לעוברה שלל מכר הגוף שלה אלא שהיא עובד מכור:
דליכא עימור.
לא ביטן ולא צעובד:
דוגא עליה.
דסקמך עליו:

דאוקמא בלפי זיקא.
וכל כמה שהיא עצה מועיל יותר להגין בפני הכוח:
אין לי אלא איש.
כשהגנב איש:
אין לי אלא איש.
איש דכתיב נפש הלכך אין לי אלא איש שגנב צין איש צין אשה דליכא דגנב הוא איש כתיב גונב נפש ואשה שגנבה איש דכתיב גונב איש וגונב אפילו אשה גונבת משמע:
הגנב מ"מ.
וההוא דרשינן ליה בצפריי [תלפ' דז] למעוטי גונב עבדי ט':
ועדיין ישנו צרשטו.
צרשט הגנב עצמו שעדיין לא הכניסו גנב צרשטו:
פטור.
שהרי לא גנבו:
לאביו.
אביו של גנב:

(א) מכות י"ב. (ב) לעיל [פד:] (א) בסי' ס' ד' תקע"ז אסבניה טעם דחומר מקלל יומר ממכה מפני שבקלה יש חזק לאג לשמתו. (ד) לעיל סו. (ה) [שם] צ"מ גז: ז: ט: שבוטות סו. חולין ע"ה.) (ו) ויומא ט: מנחות ז: זכרות לא: קדושין ז: (ז) וצ"ק. (ח) ביבמות ק"א. (ט) [מכות ט. ט'] יבמות כד: צ"ק לח: גדה טו: חולין ג: קדושין ע"ה. (ז) [מוספתא דצ"ק פ"ח]. (ט) [דברים כב]. (ט) [שמות כ"א]. (י) צ"ק לו: (א) [משפטים פסרה ה]. (ב) [בספרי טס: גונב ור].

הגהות הב"ח

(א) גמ' אביו ואמו קלל אלא לר' ראשי:

מוסף רש"י

לרבות בת. שקללה או טומטום שקלל (לעיל סו.). אין לי אלא אביו ואמו. בלחז (שם) קלל שניהם (חולין ע"ה). אביו שלא אמו אמו שלא אביו. לחז מהם, מנין (שם) אביו קלל אמו קלל. בתחלתו סמך קללה לאביו, בסופו סמך קללה לאמו (ב"מ צד: וכו"ז) לעיל סו. ושבוטות כו. וחולין ע"ה). למימלא דלו האז או האז (חולין ע"ה) ולר' ראשיה אז לא הדר כמי' אביו ואמו קלל הוא אמר רישיה דקרא עינין כחמד משמע (יומא ט:). משמע שיהיה כאחד ומשמע אחד ואחד בפני עצמו. אביו ואמו משמע נמי או האז או האז (שם) מתחלת המקרא משמע את אביו ואמ' (ל' או אמ') אמ', דלפי' דרין מוסף על עיני ראשון, משמע נמי אחד מהם. עד שיפרט לך הכסוב יחידיו. מלך שהאזן לפרט כנכסא שמכור בו (דברים כב) לא תמרוש צשור וצחמור ופרט בו יחידיו, שלא תלמר אוקר לתרוש צשור וצחמור לצדו וצחמור קלל ואביו ואמו קלל דכופא דריש ליה ר' יומתן לרבות את המקלל לאחר מיתה (לעיל סו. וכו"ז) ב"מ צה.). דברה תורה כלשון בני אדם. הכי משמעו צני אדם (דברים ג.). לא מקשינן הכאה לקללה. לומר שכסם שאינו לוקה על קללתו. דכתיב בעמך, ק' לא ילקה על הכאתו (מכות טו.). כותים גירי אריות הן. דכתיב בצפר מלכים (ב' ז) ויסלח ה' בכס את האריות, ומגידו דכתיבי הכס בגלות שומרון (יבמות כד:). וכתיבי כתיבי הכס ויתא מלך אשור (ראשי' מכותה). וקא חטיב שאר מקומות (צ"ק לח.) והכי תן כשאר עובדי כוכבים (קדושין ע"ה.).